

УДК 378.4

Буйницька Оксана Петрівна,

завідувач НДЛ інформатизації освіти

Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

o.buinytska@kubg.edu.ua

Степура Іван Сергійович,

методист НДЛ інформатизації освіти

Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

i.stepura@kubg.edu.ua

Смірнова Валерія Андріївна,

методист НДЛ інформатизації освіти

Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

v.smirnova@kubg.edu.ua

ВЕБОМЕТРИЧНИЙ РЕЙТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ВІДКРИТОГО ОСВІТНЬОГО Е-СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТУ

Анотація. У статті досліджено вплив світового рейтингу університетів – Webometrics на якість ресурсів відкритого освітнього е-середовища. Проаналізовано показники та тенденції Київського університету імені Бориса Грінченка за даним рейтингом, описано досвід роботи університету щодо покращення позицій у Webometrics, зокрема, особливості організації відкритого освітнього е-середовища та запровадження внутрішнього вебOMETричного рейтингу структурних підрозділів. Розглянуто вплив на рейтингові показники публікацій науковців, розміщених в відкритому інституційному репозиторії та створення профілів у Google Scholar.

Ключові слова: Webometrics; рейтинг університетів; вебOMETричний рейтинг; відкрите освітнє е-середовище університету; інституційний репозиторій; профіль науковця; якість е-середовища.

Основним завданням сучасного університету є підвищення якості освітніх послуг, забезпечення їх відповідності національним, європейським і міжнародним фаховим стандартам та активізація діяльності в міжнародному та європейському освітньому просторі [1]. Сучасні вимоги ринку праці вимагають перенесення акцентів з організації навчального процесу на його кінцевий якісний результат. Задля забезпечення якості освітнього процесу необхідно дотримуватись стандартів та рекомендацій, розроблених Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти (ENQA). З досвіду Київського університету імені Бориса Грінченка для забезпечення якості освітньої діяльності університету необхідними умовами є затвердження стратегії та планів Університету із розділом «Забезпечення якості освіти»; розробка показників та індикаторів забезпечення внутрішніх стандартів якості; розробка корпоративних стандартів Університету та створення якісного відкритого освітнього е-середовища.

Важливою умовою ефективного функціонування освітнього е-середовища є перетворення його у відкриту систему за рахунок взаємодії з ринком праці, надання студентам можливості керування навчальним процесом, беручи участь у його плануванні та оцінці якості, здійсненні самоконтролю і самооцінки. Функціонування відкритого е-середовища у такому випадку стає основою академічної та наукової мобільності всіх учасників освітнього процесу, а також засобом посилення суб'єктивної позиції студентів у навчанні. Основними вимогами для розвитку та використання е-середовища є розуміння його мети, створення якісного контенту та результативність технологій взаємодії, що використовуються учасниками освітнього процесу. При використанні якісного відкритого е-середовища відкритими в університеті відповідно

будуть навчання, оцінювання, розклад, інформаційно-навчальні платформи, наука, управління та звітність. А це в свою чергу відкриє можливості для обміну ідеями, для співпраці установ, викладачів та студентів, позитивно вплине на якість освітньої діяльності університету.

Визначенню рівня якості освітніх послуг та ефективності наукової діяльності ВНЗ сприяє ранжування закладів вищої освіти (Ranking Higher Education Institutions) – процес і механізм показників діяльності вищих навчальних закладів (та/або освітніх програм) за певними критеріями та визначення відповідних рейтингів [2].

У багатьох західних країнах рейтинги є одним з інструментів оцінювання діяльності університетів. Термін «рейтинг» (від лат. rating) означає оцінка, приналежність до класу, розряду, групи, категорії [5]. Останнім часом зростає інтерес до всесвітніх рейтингів університетів, які базуються на врахуванні показників якості освіти. Визначення інтегрального показника якості діяльності університету обумовлено необхідністю взаємного визнання змісту навчальних програм у поєднанні з потребами сучасного ринку праці.

Метою проведення рейтингів університетів є:

- забезпечення інформацією абітурієнтів, студентів та їх батьків, інвесторів, працедавців, адміністрації університетів;
- стимулювання вишів до самооцінки і тим самим виявлення сильних і слабких сторін його діяльності, а, отже, підвищення своєї конкурентоздатності завдяки модернізації та гнучкості освітніх програм;
- формування єдиної уніфікованої системи показників для оцінювання якості діяльності вишів.

Перевагою системи рейтингування є її незалежність від офіційних державних структур, що нівелює їх вплив на оцінку якості освіти.

Лідерами серед авторитетних світових рейтингів є Шанхайський (ARWU), THES-QS та Webometrics.

Для українських університетів, на сьогодні, найбільш ефективним інструментом порівняльного оцінювання якості освіти у відповідності з загальновизнаними світовими критеріями є рейтинг Webometrics. У найбільш загальному вигляді концепцію Вебометричного рейтингу університетів світу (Webometrics ranking of world's universities) можна сформулювати словами Біла Гейтса: “Якщо вас немає в Інтернеті, значить – вас не існує”. Університет не може на світовому рівні приваблювати талановитих студентів і викладачів (а, отже, готувати високоякісних фахівців), не будучи ефективно представленим в інтернет-просторі. Відповідно, оцінка інтернет-присутності є одним із можливих вимірів ефективності діяльності університетів у світовому масштабі, яка визначається за спеціальною методикою, розробленою у відповідності до Берлінських принципів рейтингування вищих навчальних закладів (Berlin Principles on Ranking of Higher Education Institutions), визначених ЮНЕСКО.

Рейтинг Вебометрікс ґрунтується на аналізі офіційних веб-сайтів навчальних закладів, тому до нього включені лише ті університети, які мають власний незалежний веб-домен. При аналізі враховуються різні індикатори, які характеризують обсяг, присутність та вагомість інтернет-присутності університетів. Мета рейтингу не оцінити веб-сайти, дизайн або зручність чи популярність, їх зміст в залежності від кількості відвідувань і відвідувачів. Веб показники у світі використовуються для незалежної, ґрунтовної оцінки університетської глобальної продуктивності, беручи до уваги його діяльність і результати, їх значення і вплив [3].

Зростаюча зацікавленість до рейтингу Webometrics обумовлюється глобальним охопленням університетів світу, що дозволяє вузам постійно аналізувати свої слабкі та

сильні сторони та на основі цього не тільки регулювати свою веб-політику, а і оцінювати конкурентноспроможність своєї освітньої та наукової діяльності.

Методологія побудови вебOMETричного рейтингу університетів Webometrics.

На відміну від інших рейтингів вузів, вплив показників яких не змінюється довгий час, в вебOMETричному рейтингу відбуваються постійні зміни показників з метою покращення методики ранжування та забезпечення більш якісних результатів.

У випуску рейтингу Webometrics за липень 2016 р. показник Відкритість, що оцінював кількість мультимедійних файлів (PDF, DOC, PPT тощо) на офіційних порталах ВНЗ, було змінено на Прозорість. Джерелом даних для нового індикатору став рейтинг Google Scholar Citations, котрий оцінює цитованість статей у профілях, пов'язаних з доменом відповідного університету (табл. 1).

Таблиця 1.

Зміна важливості показників рейтингу Webometrics у липні 2016 року

Показник		Індикатори	Вага (%)	
			02.2016	07.2016
Visibility (Видимість)		Кількість зворотних посилань і доменів, що посилаються	50	50
Activity (Активність)	Presense (Присутність)	Кількість сторінок, що індексуються пошуковими системами	20	10
	Openness → Transparency (Відкритість → Прозорість)	Дані з інституційних профілів Google Scholar Citations.	15	10
	Excellence (Якість)	Кількість наукових робіт, публікованих у впливових міжнародних журналах, за відомостями дослідницької лабораторії SCImago	15	30

В основу рейтингу покладено два основні критерії, що враховують веб-дані домену ВНЗ (кожен критерій має певний ваговий коефіцієнт, відповідний його значущості):

1. **Visibility** (Видимість, 50%) визначається через **Impact** (Вплив) – загальну кількість всіх зовнішніх посилань, які отримує університет від третіх осіб (цитованість сторінок веб-сайтів). При обчисленні показника враховується кількість зворотних посилань і кількість доменів, з яких відбуваються зворотні посилання. Тому важливою складовою є різноманітність джерел посилань, а не їх кількість. Ці посилання визнають інституційний авторитет, успішність, цінність інформації, наданої на веб-сторінках, відповідно до думки мільйонів веб-редакторів з усього світу. Дані кількості зовнішніх посилань Видимості збираються з двох найбільш важливих постачальників інформації: **Majestic SEO** та **ahrefs**, що забезпечує максимальне охоплення.

2. Activity (Активність, 50%) включає в себе три показники: Presence (Присутність, 10%), Transparency (Прозорість, 10%) та Excellence (Високу якість, 30%).

Показник Presence (Присутність) визначається через загальну кількість розміщених веб-сторінок, включаючи “багаті” файли, наприклад PDF, на основному веб-доміні та на всіх піддоменах і каталогах університету, які проіндексовані найбільшими комерційними пошуковими системами, наприклад Google, Yahoo, Bing. В липні 2016 року вага цього показника була зменшена на 10%, та склала 10% в загальній оцінці, що свідчить про зменшення впливу кількісних індикаторів на оцінку вебометричного рейтингу університету.

Як зазначалось, у липні 2016 року в рейтинг Webometrics було введено новий показник Transparency (Прозорість), в якому враховуються дані з загальнодоступних інституційних профілів Google Scholar Citations. До інституційних профілів відносяться профілі співробітників, які добровільно приєднали свої профілі, зазначивши офіційну назву навчального закладу та корпоративну пошту в офіційному домені навчального закладу. Transparency (Прозорість) дає оцінку цитованості наукових публікацій певного навчального закладу, тобто відкритість, актуальність та значущість наукової діяльності університету.

В показнику Excellence (Висока якість) обчислюється кількість наукових робіт, опублікованих у впливових міжнародних журналах. Індикатор обмежують підрахунком публікацій, які входять в перших 10 відсотків найбільш цитованих у відповідних галузях науки. Відомості надаються дослідницькою лабораторією SCImago. За липневими даними вага цього показника збільшена з 15% до 30%, та посилює вплив наукового внеску університету у міжнародний науковий прогрес на загальну оцінку в рейтингу. [4, 5].

Аналіз відкритих показників освітньої діяльності за вебометричним рейтингом Київського університету імені Бориса Грінченка.

Проаналізуємо показники основних критеріїв вебометричного рейтингу Київського університету імені Бориса Грінченка (далі – КУБГ) (рис. 1) та дослідимо їх вплив на якість освітньої діяльності.

За результатами вебометричного рейтингу у липні 2016 р. КУБГ піднявся з 43 на 32 місце із 345 вишів України, що потрапили до світового рейтингу. Прослідковується позитивна динаміка росту університету у вебометричному рейтингу на одинадцять позицій.

Ukraine							
ranking	World Rank	University	Det.	Presence Rank*	Impact Rank*	Openness Rank*	Excellence Rank*
1	1200	National Taras Shevchenko University of Kyiv (Kyiv) / Київський національний університет Тараса Шевченка	👉	497	1662	1515	1499
2	1544	National Technical University of Ukraine Kyiv (Kyiv) Polytechnic Institute / Національний технічний університет України Київський політехнічний інститут	👉	550	1339	1528	2819
3	1919	Sumy State University / Сумський державний університет	👉	609	2339	1616	3050
4	2324	Lviv Polytechnic National University / Національний університет Львівська політехніка	👉	477	4253	2308	3080
5	2363	National Aviation University (Kyiv (Kyiv) International University of Civil Aviation) / Національний авіаційний університет	👉	244	1608	2916	4354
6	2636	National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (National Agricultural University) / Національний Університет біоресурсів і природокористування України	👉	2383	2531	2839	4053
7	2699	Kharkov National University VN Karazin / Харківський національний університет В Н Каразіна	👉	852	3435	4121	2395
8	2794	Ternopil National Economy University / Тернопільський національний економічний університет	👉	3437	1667	2275	4946
9	2883	National Technical University Kharkov Polytechnical Institute / Национальный технический университет Харьковский политехнический институт	👉	854	2632	4121	3080
10	2969	(1) Chernivtsi National University Y Fedkowch / Чернівецький національний університет Ю Федьковича	👉	1182	9496	2631	2856
32	4708	Borys Grinchenko Kyiv (Kyiv) University / Київський Університет Бориса Грінченка	👉	1225	8082	2626	5820
33	4802	National University of Food Technologies Kyiv (Kyiv) / Національний Університет Харчових Технологій	👉	1687	6915	4121	4506
34	4835	(3) Ukrainian Academy of Banking National Bank of Ukraine	👉	1999	8064	2683	5820

Рис. 1. КУБГ у рейтингу Webometrics (липень, 2016)

Порівнюючи показники рейтингу за останні два періоди (табл.2) спостерігаємо зростання двох показників – присутності та видимості. На рис. 2 відображено порівняльну діаграму зміни рейтингових показників КУБГ за періоди лютий 2016 та липень 2016.

У порівнянні з лютим 2016 показник присутності покращився на 16%. Рейтинг присутності (кількість проіндексованих веб-сторінок найбільшою комерційною пошуковою системою Google) КУБГ збільшився завдяки великій кількості сайтів та сторінок на них. На сьогоднішній день Університет утримує понад 70 сайтів у домені kubg.edu.ua.

Таблиця 2.

Динаміка показників порталу Київського університету імені Бориса Грінченка за рейтингом Webometrics

Показник	Індикатори	02.2016	07.2016	Динаміка
Presence (Присутність) -	Кількість усіх сторінок, у т. ч. “цінних” файлів	1452	1225	+227

10%	(наприклад, pdf)			
Visibility (Видимість) - 50%	Кількість зворотних посилань і доменів, що посилаються)	8214	8082	+132
Transparency (Прозорість) - 10%	Цитованість у Google Академії	1324	2626	-1302
Excellence (Якість) - 30%	Цитованість у Scimago	5439	5820	-381
Рейтинг по Україні		43	32	+11
Рейтинг по світу		5903	4708	+695

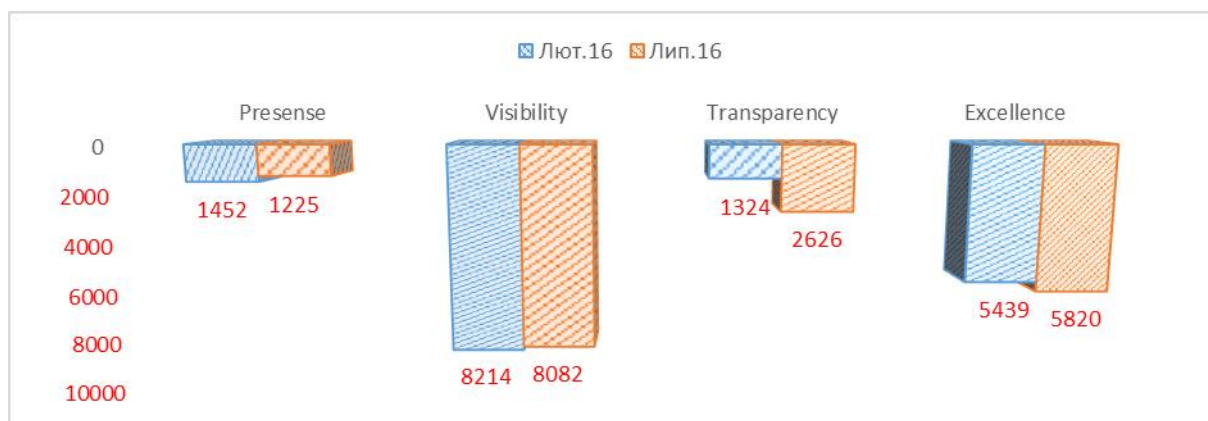

Рис.2. Порівняльна діаграма зміни показників рейтингу КУБГ

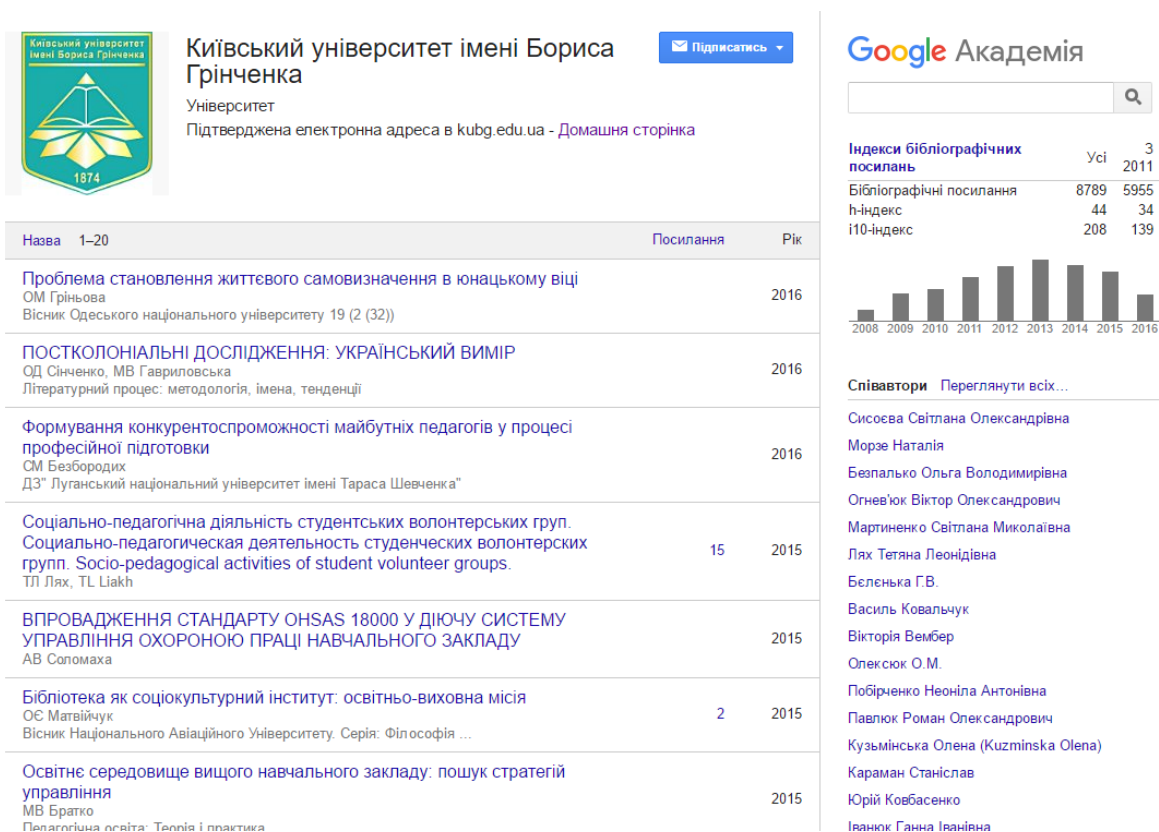
За шість місяців КУБГ втратив свої позиції у ключових показниках прозорості та високої якості, які безпосередньо відображають наукові здобутки ВНЗ у світовому інформаційному просторі. Показник високої якості в цілому знизився на 381 позицію у порівнянні з лютом 2016р. Це свідчить про те, що при розміщенні статей у впливових міжнародних журналах авторами не вказується поточне місце роботи (КУБГ), або ж дуже мала кількість науковці подає свої статті у зв'язку з високими вимогами до наукових публікацій. Якщо у першому семестрі навчального року професорсько-викладацький склад КУБГ активізувався, розміщуючи свої наукові доробки у відкритому доступі (показник прозорості піднявся на 16%), то на завершення навчального року цей рейтинговий показник зменшився майже на 50%, що вказує або на зниження публікаційної активності НПП КУБГ, або на боязнь їх розміщення у відкритому доступі для світової наукової спільноти (а це вже якість!).

Для підвищення показника Excellence (Якість, 30%) авторам слід звернути увагу на просування своїх наукових-дослідних доробок у впливових тематичних веб-ресурсах, налагодженню професійного, наукового міжгалузевого та міжуніверситетського співробітництва.

Для підвищення рівня Transparency (Прозорість, 10%) особливу увагу слід приділяти представленню наукових доробків працівників університету в Google Scholar. Дане питання включає як підтримку авторами та структурними підрозділами

університету власних профілів Google Scholar у актуальному стані, так і оптимізацію електронних ресурсів університету відповідно до вимог Google Scholar.

Аналізуючи профіль КУБГ у Google Scholar бачимо, що за 2016 рік у ньому відображається лише три наукові публікації викладачів (ри.3). Це вказує на те, що профіль не оновлювався майже весь 2016 рік. Тому цілком закономірним є зниження рейтингового показника прозорості на 50% .

Київський університет імені Бориса Грінченка
Університет
Підтверджена електронна адреса в kubg.edu.ua - Домашня сторінка

Google Академія

Індекси бібліографічних посилань

Індекси бібліографічних посилань	Усі	3
Бібліографічні посилання	8789	5955
h-індекс	44	34
i10-індекс	208	139

Назва	1-20	Посилання	Рік
Проблема становлення життєвого самовизначення в юнацькому віці	ОМ Гріньова	Вісник Одеського національного університету 19 (2 (32))	2016
ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР	ОД Сінченко, МВ Гавриловська	Літературний процес: методологія, імена, тенденції	2016
Формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки	СМ Безбородих	ДЗ* Луганський національний університет імені Тараса Шевченка*	2016
Соціально-педагогічна діяльність студентських волонтерських груп. Социально-педагогическая деятельность студенческих волонтерских групп. Socio-pedagogical activities of student volunteer groups.	ТЛ Лях, TL Liakh		15 2015
ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТУ OHSAS 18000 У ДІЮЧУ СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	АВ Соломаха		2015
Бібліотека як соціокультурний інститут: освітньо-виховна місія	ОЄ Матвійчук	Вісник Національного Авіаційного Університету. Серія: Філософія ...	2 2015
Освітнє середовище вищого навчального закладу: пошук стратегій управління	МВ Братко	Педагогічна освіта: Теорія і практика	2015

Співавтори Переглянути всіх...

- Сисоєва Світлана Олександрівна
- Морзе Наталія
- Безпалько Ольга Володимирівна
- Огнев'юк Віктор Олександрович
- Мартиненко Світлана Миколаївна
- Лях Тетяна Леонідівна
- Беленька Г.В.
- Василь Ковальчук
- Вікторія Вембер
- Олексюк О.М.
- Побірченко Неоніла Антонівна
- Павлюк Роман Олександрович
- Кузьмінська Олена (Kuzminska Olena)
- Караман Станіслав
- Юрій Ковбасенко
- Іванюк Ганна Іванівна

Рис.3. Профіль КУБГ у Google Scholar

За умови публікування статей у відомих міжнародних виданнях керівники вищих навчальних закладів мають змогу оцінювати наукову діяльність кожного співробітника, кафедри, лабораторії за кількістю публікацій і цитувань; аналізувати результати досліджень, отримувати об'єктивні дані про наукову діяльність не лише у рамках ВНЗ, а й по відношенню до провідних українських та світових установ, бути конкурентоспроможними на ринку освітніх послуг.

Оптимізації електронних ресурсів університету відповідно до вимог Google Scholar сприяє використання спеціалізованих CMS для зберігання та поширення наукових публікацій. Зокрема, інституційний репозиторій КУБГ створений на системі EPrints, а для сайтів наукових журналів університету використовується Open Journal Systems. Дані програмні засоби дозволяють експортувати метадані статей у прийнятному для Google Scholar форматі – у вигляді стандартних html-тегів типу <meta>.

Налаштування автором свого загальнодоступного профілю у Google Scholar включає в себе прив'язку профілю до офіційної назви навчального закладу та до корпоративної пошти в домені університету. Варто зауважити, що роботи Google Scholar індексують сторінки в форматі HTML і PDF. Файли PDF мають бути текстовими, а не сканованими, тобто користувач повинен мати змогу здійснювати пошук у вмісті файлу, а також вага файлу не має перевищувати 5 Мб. Для індексації

файлів більшого розміру, а також сканованих сторінок компанія Google рекомендує використовувати Google Books. [6].

Оцінка науково-публікаційної активності ВНЗ виключно у Google Scholar ранжується окремим рейтингом Webometrics – рейтингом інституційних репозиторіїв (Ranking of Repositories). Основними його критеріями є розмір (Size) – 10%; видимість (Visibility) – 25% та 25% виділяється на наступні джерела: Academia, Facebook, LinkedIn, Mendeley, ResearchGate, Slideshare, Twitter, Wikipedia (всі випуски), Wikipedia (англійський варіант); YouTube і Скрібд; багаті файли (Rich files) – 10%; індексовано академією (Scholar) – 30% [7].

За результатами рейтингу (табл. 3) станом на липень 2016 р. КУБГ за 2015/2016 н.р. опустився з 15 місця (липень 2015) на 19 місце серед 52 українських ВНЗ, представлених у рейтингу. Серед інституційних репозиторіїв світу, інституційний репозиторій КУБГ посів 1056 (опустився на 161 позицію) із 2275 всіх заявлених у рейтингу.

Табл.3

Показники рейтингу інституційного репозиторію за Webometrics для КУБГ

Період	Світовий рейтинг	Рейтинг в країні	Розмір	Видимість	Багаті файли	Гугл академія
Липень 2015	895	15	1172 ↑	1396 ↑	487 ↑	496 ↑
Лютий 2016	828	18	1170 ↓	1382 ↓	444 ↓	488 ↓
Липень 2016	1056	19	962 ↑	1414 ↑	1059 ↑	557 ↑

З метою аналізу впливу сайтів структурних підрозділів університету на показники Webometrics, у КУБГ створено внутрішній вебOMETричний рейтинг (табл. 4). Щомісяця у ньому фіксуються дані сайтів за індикаторами видимості (кількість доменів-джерел посилань і зовнішніх зворотних посилань), активності (відвідуваність, Google PR, наповнюваність інституційного репозиторія та Яндекс тІЦ) та якості (індекс Гірша та кількість бібліографічних посилань у Google Академії). Рейтинг дозволяє виявляти причини змін показників університету в Webometrics і вживати заходів для їхнього покращення.

Таблиця 4.

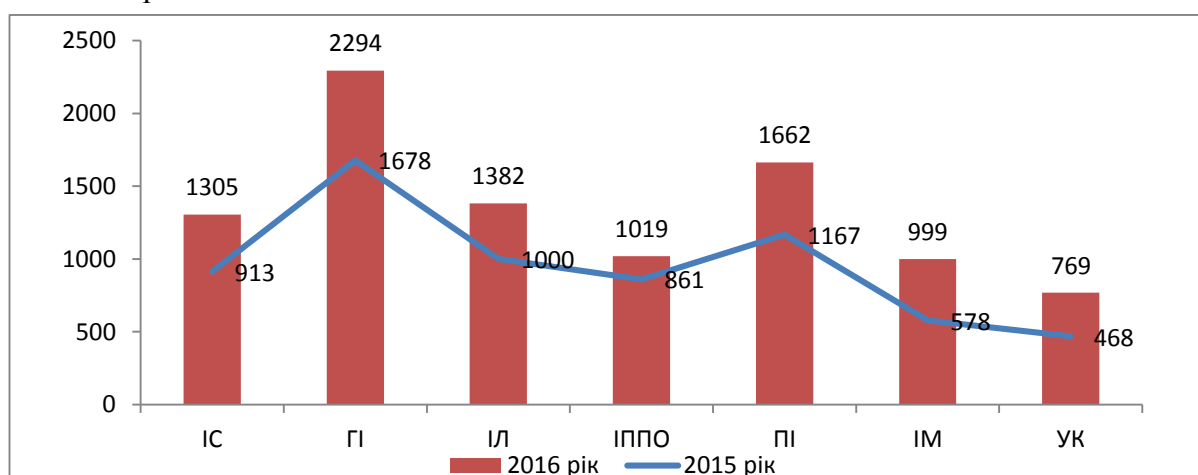
Внутрішній рейтинг підрозділів КУБГ станом на 15 липня 2016 року

Підрозділ	Сайт підрозділу	Видимість		Активність			Якість		Рейтинг	
		Домен-джерела посилань	Зовнішні зворотні посилання	Відвідування за останній місяць	Google PR	Інституційний репозиторій	Yandex тІЦ	І-індекс (Google Академія)		Бібліографічні посилання
Інститут післядипломної педагогічної освіти	ippo.kubg.edu.ua	51	32 925	15 173	5	1 010	20	0	0	2 041
Педагогічний інститут	pi.kubg.edu.ua	16	4 757	4 972	4	1 626	0	14	992	1 524
Гуманітарний інститут	gi.kubg.edu.ua	22	4 795	8 230	4	2 279	0	0	0	1 162
Інститут людини	il.kubg.edu.ua	15	4 733	3 811	0	1 371	0	12	974	1 086
Університетський коледж	uk.kubg.edu.ua	17	4 776	5 748	4	767	20	3	22	1 011
Інститут суспільства	is.kubg.edu.ua	22	4 828	5 078	4	1 291	0	0	0	847
Інститут мистецтв	im.kubg.edu.ua	12	4 809	2 547	0	988	20	7	247	829

Оскільки, для КУБГ критичним є підвищення показників, пов'язаних з науково-публікаційною активністю науково-педагогічних працівників, постійно здійснюється моніторинг наповнення інституційного репозиторію.

За навчальний рік 2015/ 2016 році кількість публікацій в IP збільшилась на 2879 і становить 9934 наукових доробок науково-педагогічних співробітників, але разом з тим це удвічі менше в порівнянні з минулим навчальним роком. Кількість поданих у інституційний репозиторій наукових праць (статей, монографій) за підрозділами подано на рис 4.

Рис.4 Порівняння загальної кількості наукових доробок НПП, поданих в інституційному репозиторії (по інститутах)

Не зважаючи на те, що кількість наукових доробок НПП, розміщених в інституційному репозиторії складає майже 10000, кількість робіт на одного співробітника університету критично низька, хоч і піднялася з до 8 публікацій.

Низькі кількісні показники, розміщених в інституційному репозиторії публікацій вказують на те, що не всі НПП КУБГ подали в систему власні наукові доробки, або ж в університеті досить низький рівень публікаційної активності, відповідно і низький рейтинговий показник за Webometrics.

Зважаючи на низькі рейтингові показники науково публікаційної активності в світовому інформаційному просторі про присутність НПП КУБГ у міжнародних рейтингах науковців можна не сподіватись. Завдяки створеному в Google Scholar профілі КУБГ за рейтингом Webometrics – ТОП університетів світу за цитуваннями у Google Scholar, КУБГ знаходиться на 2642 місці з 4129 ВНЗ, індекс цитувань у яких перевищує 20 (Рис.5). У даний рейтинг потрапили лише 38 українських ВНЗ, серед яких наш університет на 13 місці.

2637	Opole University of Technology / Politechnika Opolska	Poland	3825
2638	Gdynia Maritime University / Akademia Morska Gdyni	Poland	3823
2638	Sinop University	Turkey	3823
2640	École Nationale d'Ingénieurs de Brest	France	3821
2641	International Max Planck Research School for Astronomy and Astrophysics	Germany	3818
2642	Borys Grinchenko Kyiv (Kiev) University / Київський Університет імені Бориса Грінченка	Ukraine	3814
2643	Universidad Pontificia Comillas	Spain	3811
2644	Baqiyatallah Medical Sciences University	Iran	3809
2644	Universidade Estadual de Montes Claros UNIMONTES	Brazil	3809
2646	Manipur University	India	3801
2647	Chernivtsi National University Y Fedkovych / Чернівецький національний університет Ю Федьковича	Ukraine	3800

Рис.5. Рейтинг КУБГ у ТОП університетів світу за цитуваннями в Google Scholar

Основною проблемою для КУБГ є відкритість наукового е-контенту та його розміщення у провідних наукових виданнях, що індексуються наукометричними базами. За цієї причини КУБГ не відображається навіть у рейтингу українських університетів (лише у двох науково-педагогічних співробітників індекс Гірша у Scopus рівний 1, у інших – індексовані публікації відсутні). Проте, у інформаційно-аналітичній системі «Бібліометрика української науки» відображається 230 науково-педагогічних співробітників КУБГ, у яких індекс Гірша (h-індекс) у Google Scholar більший нуля (2 НПС мають 18-20, 176 НПП – 1-8) [7]. За результатами рейтингу науковців у відкритому доступі індексуються лише наукові доробки 230 НПП КУБГ із 698, що працюють в університеті. З них – 280 кандидатів наук та 59 – докторів наук. Тому, завданням співробітників університету є створення та оновлення власних бібліометричних профілів у Google Scholar, що дасть змогу університету покращити рейтингові показники якості освітньої діяльності.

Висновки.

Відкрите освітнього е-середовище університету сприяє підвищенню ефективності і якості процесу навчання; інтенсифікації процесу наукових досліджень; підвищенню оперативності і ефективності управління університетом і системою освіти в цілому; інтеграції національних інформаційних освітніх систем у світову мережу, що значно полегшує доступ до міжнародних інформаційних ресурсів у галузі освіти, науки, культури. Обов'язковою умовою для його використання та розвитку є відкритість і прозорість.

Одними з інструментів оцінювання діяльності університетів, зокрема якості відкритого освітнього е-середовища університету є рейтинги за Webometrics – рейтинг університетів, рейтинг інституційних репозиторіїв, рейтинг за цитуванням у Google Scholar. В основу цих рейтингів покладено розрахунки показників відкритості, якості, прозорості, впливу, індексованості, цитованості відкритих освітніх е-ресурсів ВНЗ.

Аналіз нових коефіцієнтів ранжування вказує на збільшення впливу якісних показників наукової діяльності університетів над просто мережевою активністю, збільшенням кількості веб-сторінок, документів, відвідувань. Серед показників виділяються два основних, які надають найбільший вплив на позицію університету в рейтингу – це Visibility (Видимість, 50%) та Excellence (Висока якість, 30%).

Це свідчить про збільшення впливу на позицію університету в рейтингу опублікованих наукових доробок у впливових міжнародних журналах, що стимулює університети збільшувати якість своєї наукової діяльності, впроваджувати політику відкритості наукової та інформаційної діяльності, зокрема використання співробітниками засобів відкритої науки, просування своїх наукових доробок на тематичних веб-ресурсах, міжгалузевого та міжнародного співробітництва, сприяючи значному збільшенню обсягу та якості своїх наукових публікацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція розвитку КУ імені Б. Грінченка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://kubg.edu.ua/resursi/dokumenti.html>.
2. Захарченко В.М., Калашнікова С.А., Луговий В.І. / За ред. В.Г.Кременя, Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид. – К. : ТОВ ВД Пляєди, 2014. – 100 с. ISBN 978-966-2432-22-0
3. Ranking Web of Universities [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.webometrics.info>.
4. Methodology | Ranking Web of Universities [текст] [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.webometrics.info/en/Methodology>.
5. Ranking Web 2016: Edition 2016.2.0 July [текст] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://webometrics.info/en/node/178>.
6. Inclusion Guidelines for Webmasters|Google Scholar [текст] [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://scholar.google.com/intl/en/scholar/inclusion.html>
7. Morze N., Buinytska O. Education quality in open e-environment research. // International Journal of Research in E-learning, Vol.1. Issue 1 (2015). P.29-54.
8. Морзе Н.В., Буйницька О.П., Кочарян А. Б. Компетентнісно зорієнтована освіта: якісні виміри /редкол. Огнев'юк В.О., Хоружа Л.Л. та ін./ (Розділ II. ІК-компетентність викладачів і студентів як шлях до формування інформаційного освітнього середовища університету, с.151-196) : Колективна монографія. – Київ, Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 368 с. ISBN 978-617-658-011-9.
9. Морзе Н. В. Імплементация корпоративных стандартов ИК-компетентности – запорука якісного відкритого е-середовища університету / Н. В. Морзе, О. П. Буйницька. // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. – 2015. – №1. – С. 48–66.
10. Карпенко О. М. Международный рейтинг университетов Webometrics: динамика сетевой активности российских вузов / О. М. Карпенко, М. Д. Бершадская // Измерение рейтингов университетов: международный и российский опыт / под ред. Ф. Э. Шереги и А. Л. Арефьева / Министерство образования и науки Российской Федерации. – М. : Центр социологических исследований, 2014. – С. 66–82.
11. Кабакова Е.А. Вебометрический рейтинг как инструмент оценки деятельности вузов // Вопросы территориального развития, 2015, №2 (22) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/vebometricheskij-reyting-kak-instrument-otsenki-deyatelnosti-vuzov>.
12. Majesticseo [сайт] [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.majesticseo.com>
13. Тютюнник А. В. Основні критерії і показники вебометричного рейтингу університетів світу / Тютюнник А. В., Грицеляк Б. І. Інформаційні технології і засоби навчання, 2013, Том 38, №6. ISSN Online: 2076-8184. Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/902>

WEBOMETRICS RATING AS INSTRUMENT FOR QUALITY ASSESSMENT OF OPEN EDUCATIONAL E-ENVIRONMENT UNIVERSITY

Oksana P. Buinytska,
Head of IT in Education Laboratory,
Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine
o.buinytska@kubg.edu.ua

Ivan S. Stepura,
Methodist of IT in Education Laboratory
Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine
i.stepura@kubg.edu.ua

Valeriia A. Smirnova,
Methodist of IT in Education Laboratory
Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine
v.smirnova@kubg.edu.ua

Abstract. In the article the impact of the global ranking of universities Webometrics the quality of the educational resources of the e-environment. Analyzes performance and trends Borys Grinchenko Kyiv University for this rating, described the university experience for improving position in the Webometrics, particular features of open educational e-environment and implementation of internal rating vebometrychnoho departments. The effect on performance ratings scientific publications placed in open institutional repositories and creating profiles in Google Scholar.

Keywords: Webometrics; universities' ranking; open educational e-environment of university; institutional repository; profile scholar; quality e-environment.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Concept Development of Borys Grinchenko Kyiv University [online]. — Available from: <http://kubg.edu.ua/resursi/dokumenty.html> (in Ukrainian).
2. Zakharchenko V.M., Kalashnikova S.A., Luhovyi V.I. National Glossary Education: Higher Education // PH Pleiady Ltd., 2014. ISBN 978-966-2432-22-0 (in Ukrainian).
3. Ranking Web of Universities [online]. — Available from: <http://www.webometrics.info>.
4. Methodology | Ranking Web of Universities [text] [online]. — Available from: <http://www.webometrics.info/en/Methodology> (in English)
5. Ranking Web 2016: Edition 2016.2.0 July [text] [online]. — Available from: <http://webometrics.info/en/node/178> (in English)
6. Inclusion Guidelines for Webmasters|Google Scholar [text] [online]. — Available from: <https://scholar.google.com/intl/en/scholar/inclusion.html> (in English)
7. Morze N., Buinytska O. Education quality in open e-environment research. // International Journal of Research in E-learning, Vol.1. Issue 1 (2015). P.29-54.
8. Morze N.V., Buinytska O.P., Kocharian A. B. A competency-oriented education: quality measurement. — P. 151-196 / Borys Grinchenko Kyiv University. ISBN 978-617-658-011-9.
9. Morze N. V., Buinytska O. P. Implementation of corporate standards of ICT competence – guarantee qualitative open electronic environment of the university // Open educational e-environment of modern university. — 2015. — №1. — P. 48–66 (in Ukrainian).
10. Kabakova E. A. Webometrics ranking as a tool to assess the performance the Universities // Voprosy territorial'nogo razvitiya. 2015. №2 (22) C.6 (in Russian).

11. The University rating [text] [online]. — Available from: <http://kubg.edu.ua/resursi/webometrics/reitynh-universytetu.html> (in Ukrainian)
12. Majesticseo [website] [online]. — Available from: <http://www.majesticseo.com>
13. Tiutiunyk A. V. Main criteria and indicators of Webometrics ranking of world's universities [text] [online] / Tiutiunyk A. V., Hrytseliak B. I. Information Technologies and Learning Tools, 2013, Vol. 38, No6. ISSN Online: 2076-8184. Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/902> (in Ukrainian)